

– Код изданака или граница наћи дефинисан прелаз између здравог и болесног ткива. Дужина узоркованог изданка или границе треба бити дужине 15 cm и да обухвата око 7,5 cm здравог ткива које се налази испод зараженог ткива.

– У случају уочених карактеристичних симптома на листовима извршити узорковање 4–6 листова.

– Узорке спаковати у пластичну врећу са малим комадом влажног убруса или блазином да би се спријечило исушивање, те обилежити на одговарајући начин.

– Узорци се до анализе могу складиштити у фрижидеру (од 4 °C до 10 °C) до неколико седмица уколико је неопходно.

– Приликом узорковања потребно је испратити принципе добре праксе за узорковање биља и биљних дијелова за лабораторијско тестирање (нпр. евиденција података о узроку на лицу мјеста узорковања, коришћење одговарајућег прибора и материјала за узорковање, дезинфекција прибора и алата итд.).

ПРИЛОГ 3.

Табела 1. Број визуелних прегледа и узорака за лабораторијско испитивање присуства *Phytophthora ramorum* у Републици Српској из производних засада, пољопривредних газдинстава, окућница и јавних површина на којима се узгајају биљке домаћини

Подручје	Биљке домаћини	Биљке домаћини с производних засада, пољопривредних газдинстава и окућница, јавних површина
Република Српска		44

1057

На основу члана 31. став 1. Закона о заштити здравља биља у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 25/09) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", бр. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 и 90/23), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде д о н о с и

ПРОГРАМ

ПОСЕБНОГ НАДЗОРА НАД ПРИСУСТВОМ КАРАНТИНСКИ ШТЕТНОГ ОРГАНИЗМА *Grapevine flavescence dorée phytoplasma, FD* У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ У 2024. ГОДИНИ

Члан 1.

Овим програмом утврђују се мјере, рокови, начин спровођења мјера, субјекти који их спроводе, извори и начин обезбјеђивања и коришћења средстава, као и начин контроле спровођења мјера посебног надзора над присуством штетног организма *Grapevine flavescence dorée phytoplasma, FD* на подручју Републике Српске у 2024. години.

Члан 2.

Циљ овог програма је утврђивање присуства, односно одсуства карантински штетног организма на мјестима производње садног материјала, у производним засадима биљака домаћина, те на мјестима уласка пошиљки садног материјала које се увозе у Републику Српску.

Члан 3.

(1) Посебан надзор ради детекције карантинског штетног организма спроводи се на граничним прелазима и на цијелој територији Републике Српске гдје је заснована производња садног материјала и гдје се налазе производни засади биљака домаћина.

(2) Посебан надзор и мјере надзора спроводе Републичка управа за инспекцијске послове (у даљем тексту: Инспекторат) и овлашћене институције које имају овлашћење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство) за спровођење послова од јавног интереса у области дијагностике штетних организма и заштите здравља биља.

(3) Овлашћена институција припрема информационе летке са стручним савјетима о начинима спречавања ширења и могућим мјерама контроле патогена и вектора.

(4) Програм посебног надзора подразумева мониторинг који се спроводи над присуством штетних организама (у даљем тексту: мониторинг).

(5) Увозне пошиљке које су обухваћене мониторингом не задржавају се на граничном прелазу и за њих фитосанитарни инспектор издаје рјешење о забрани промета до добијања резултата лабораторијских анализа.

(6) У случају детекције карантинског штетног организма, Инспекторат предузима све неопходне радње у складу са прописима којима је регулисана ова област.

Члан 4.

(1) Главна биљка домаћин штетног организма проузроковача златастог жутила винове лозе, *Grapevine flavescence dorée phytoplasma, FD* су винова лоза (*Vitis* spp.), а поред ње присуство је утврђено на павиту (*Clematis vitalba* L.), јови (*Alnus* spp.) и пажасену или киселом дрвету (*Ailanthus altissima* [Mill.] Swingle), љески (*Corylus avellana* L.), врбама (*Salix* sp.) и другима.

(2) До сада је утврђено да *Grapevine flavescence dorée phytoplasma, FD* преноси *Scaphoideus titanus* Ball са заражене на здраву винову лозу, а у Италији и Србији је утврђено да у преношењу са зараженог павита на лозу учествује и *Dictyophara eugroaea* L., те постоје назнаке да *Oncopsis alni* Schrank учествују у преношењу фитоплазме са јове на винову лозу. Такође, утврђена је и векторска улога *Orientus ishidae* Matsumura.

Члан 5.

(1) Визуелне прегледе и узимање службених узорака у производним засадима винове лозе врше овлашћене институције уз присуство запослених у Министарству, који обављају послове пружања стручних услуга у пољопривреди, а који одређују локацију и засад за узимање узорака.

(2) Визуелне прегледе и узимање службених узорака за лабораторијско тестирање матичних стабала из регистрованих засада биљака домаћина и садног материјала из увоза спроводи Инспекторат.

(3) Лабораторијске анализе свих службених узорака на присуство карантински штетног организма и његовог вектора из члана 4. овог програма врше овлашћене институције.

Члан 6.

Одабир локација за спровођење овог програма врши се на основу биологије штетног организма и његовог вектора, климатских услова за њихов развој, географске дистрибуције и величине површина на којима су заступљене биљне врсте биљака домаћина.

Члан 7.

Ток визуелног прегледа и метода узорковања за лабораторијске анализе описани су у Прилогу 1. овог програма, који чини његов саставни дио.

Члан 8.

Број визуелних прегледа и узорака за лабораторијско испитивање присуства карантински штетног организма проузроковача златастог жутила *Grapevine flavescence dorée phytoplasma, FD* у производним засадима у Републици Српској, које врши овлашћена институција, приказан је у Табели 1. у Прилогу 2. овог програма и чини његов саставни дио, а детаљан приказ броја узорака биће дефинисан Уговором о условима за реализацију и коришћење средстава за финансирање програма из области заштите здравља биља.

Члан 9.

Број службених узорака садног материјала за лабораторијско испитивање присуства карантински штетног организма проузроковача златастог жутила *Grapevine flavescence dorée phytoplasma, FD* са граничних прелазима и у регистрованим расадницама у Републици Српској, чије узимање врши Инспекторат, прописан је у Табели 2. у Прилогу 2. овог програма.

Члан 10.

(1) Визуелно се прегледају површине на којима су заступљене биљке домаћини, а опис мјеста узимања узорака, GPS позиција, као и остали подаци, наводе се електронским путем у Записнику информационог система Етфарм, односно подинформационог система Фито-Гис (у даљем тексту: Фито-Гис).

(2) На овај начин, према резултатима спровођења овог програма и извјештаја из лабораторија, омогућава се потпун преглед локација узорковања, те локација са негативним и позитивним узорцима унутар Фито-Гис-а.

Члан 11.

(1) Рок за узимање узорака матичних стабала из регистрованих расадника, производних засада и јавних површина, те достављање узорака овлашћеној лабораторији ради лабораторијских анализа је 1. децембар 2024. године.

(2) Резултати овог програма воде се и достављају електронским путем Министарству, користећи Фито-Гис, до 10. децембра 2024. године.

(3) Рок за узимање узорака из увоза, достављање узорака овлашћеној лабораторији ради лабораторијских анализа од стране Инспектората је 31. децембар 2024. године.

(4) Овлашћене институције посебног надзора одмах извјештавају Министарство о посебним догађајима током спровођења овог програма, а посебно о свим случајевима откривања штетног организма који је предмет посебног надзора.

(5) У случају откривања штетних организама која су предмет посебног надзора, овлашћене институције одмах обавјештавају Министарство и Инспекторат, који предузима неопходне фитосанитарне мјере с циљем спречавања ширења и сузбијања штетног организма, а у складу са прописима из ове области, те о томе обавјештава Министарство.

Члан 12.

Спровођење овог програма финансира се из буџета Републике Српске на основу Правилника о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој пољопривреде и села у 2024. години – право на подстицајна средства за финансирање програма из области заштите здравља биља.

Члан 13.

Ступањем на снагу овог програма престаје да важи Програм посебног надзора над присуством карантински штетног организма *Grapevine flavescence dorée phytoplasma, FD* у Републици Српској у 2023. години (“Службени гласник Републике Српске”, број 27/23).

Члан 14.

Овај програм ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 12.03.3-330-791/24
18. марта 2024. године
Бањалука

Министар,
Др Саво Минић, с.р.

ПРИЛОГ 1.

Ток визуелног прегледа и метода узорковања

1.1. Ток визуелног прегледа

Преглед винограда, матичних засада и прпришта на присуство златастог жутила почети у првој половини јула и наставити до краја септембра. Симптоми се најбоље уочавају у другој половини августа и у септембру.

Приликом прегледа биљака обратити пажњу на сљедеће симптоме:

- промјена боје листа између лисних нерава,
- општа промјена боје листа дужином главних нерава,
- некроза на промијењеним дијеловима листа,
- савијање спољашњих ивица листа према наличју,
- одсуство лигнификације младих ластара у касну јесен и продужена вегетација инфилтрираних ластара, несазријевање формираних гроздова и њихово пропадање.

1.2. Узимање узорака

- На основу симптома није могуће разликовати која фитоплазма изазива системске промјене на биљци, па је једини сигуран метод потврде присуства фитоплазме *Flavescence dorée* детекције PCR анализом.

- Винову лозу узоркујемо у јулу, августу и септембру. Крајем септембра и октобра узорковати само листове који нису почели да показују знаке старења.

- У изолационом појасу и међу чокотима гледати симптоме инфекције фитоплазми на павиту и/или јови и јасену. По потреби узорковати за лабораторијске анализе.

- Сакупити цијеле листове са петелјкама, ставити у пластичне кесе и држати у фрижидеру до слања у овлашћену лабораторију (не дуже од два дана). Оптималан број узоркованих листова је пет до десет комада по чокоту.

- У случају узорака са границе, узорковати спавајуће узорке.

- Све узорке ставити у пластичну врећи у чувати на температури од 4 °C до 8 °C до доставе у лабораторију.

1.3. Методологија лабораторијских анализа биљних узорака

- Врши се међународно признатим методама описаним у ЕРРО РМ РМ 7/079 (2) *Grapevine flavescence dorée phytoplasma*, Bulletin OEPP/EPPO Bulletin (2016) 46 (1), 78–93; Green MJ, Thompson DA, MacKenzie DJ. 1999. Easy and efficient DNA extraction from woody plants for the detection of phytoplasmas by polymerase chain reaction. *Plant Disease*, 83: 482–485.

ПРИЛОГ 2.

Табела 1. Број визуелних прегледа и узорака за лабораторијско испитивање присуства карантински штетног организма проузроковача златастог жутила *Grapevine flavescence dorée phytoplasma, FD* у производним засадима у Републици Српској

Подручје	Биљке домаћини (винова лоза и алтернативни домаћини)
Производни засади	47

Табела 2. Број службених узорака садног материјала за лабораторијско испитивање присуства карантински штетног организма проузроковача златастог жутила *Grapevine flavescence dorée phytoplasma, FD* са граничних прелаза и у регистрованим расадницима у Републици Српској

Узорци	Број узорака
Увезене пошिल्ке биљака домаћина и регистровани расадници	3

1058

Министар просвјете и културе, на основу члана 76. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 и 90/23) и члана 66. став 4. Закона о библиотечко-информационој дјелатности (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 44/16 и 62/18), а у вези са чланом 3. Правилника о врстама, условима и поступку стицања виших стручних звања у библиотечко-информационој дјелатности (“Службени гласник Републике Српске”, број 49/17) и Одлуком Владе Републике Српске (“Службени гласник Републике Српске”, број 114/23), доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

О УТВРЂИВАЊУ ВИСИНЕ ТРОШКОВА ПОСТУПКА СТИЦАЊА ВИШЕГ СТРУЧНОГ ЗВАЊА У ОБЛАСТИ БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

1. Утврђује се висина трошкова поступка стицања вишег стручног звања у библиотечко-информационој дјелатности у износу од:

1) 450,00 КМ (четири стотине педесет конвертибилних марака) за кандидате који стичу виша стручна звања са средњом стручном спремом,

2) 540,00 КМ (пет стотина четрдесет конвертибилних марака) за кандидате који стичу виша стручна звања са вишом и високом стручном спремом.

2. Висина трошкова поступка за стицање вишег стручног звања у библиотечко-информационој дјелатности упла-